

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

§. 4. De limitibus veteris Europae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

que salubritatis argumentum est multitudo incolarum, quare à Strabone libro 2. Σύμπασι δίκησιμος dicitur *omni in parte habitabilis.*

SECUNDVM, omnibus ad vitam necessariis abundare: sic Herodotus in Melpomene, sic Varro supra laudatus, sic Strabo; Qui addit, & vicinis regionibus communicare bona sua, iisque tantum indigere, quibus qui carent non minus commodè viuunt, quàm qui eis abundant; quibus verbis intelligit *Thymiamata, Gemmas, & alia eiusmodi, quæ hominum cupiditas fecit preciosa.*

TERTIVM, eius incolas supra reliquos excellere: Primò quia *Eruditissimi;* Inde Manilius de Europâ sic canit lib. 4.

*Maxima terra uiris & facundissima doctis
urbibus.*

Quod si Aristoteles in Politicis appellauit Europæorum ἔθνη νοίας εὐδαιμονίας ἔ τεχνος, id dixit quia Europæos à Græcis seiuunxit; & eius dictum postmodum Romani refutauerunt. *Secundo*, quia *Fortissimi;* Strabo lib. 2. Europæorum τὸ γένος μάχιμον, ἔ ἀνδρικόον vocat, *bellicosum & generosum:* Philosophus 7. de Rep. cap. 7. notat hîc gentes esse animi & fortitudinis plenas ἔθνη θυμῶ πλήρη: Strabo Europam πρὸς ἀρετῶ ἀνδρῶν εὐφροσύνην feracissimam hominum fortium. *Tertiò*, quia *magni Politici;* ita Strabo obseruat gentes Europæ Barbaras per Romanos, & Græcos ad mansuetiorem cultum reuocatas esse: itémque pugnaces Europæ gentes in pace contineri industriâ primùm Græcorum, deinde Macedonum, denique Romanorum; ideóque esse Europam πρὸς εἰρήνην, ἔ πρὸς πόλεμον ἀποταραξάτω ad pacem, & ad bellum sibi sufficientem; & Philosophus 7. de Rep. Græcos vocat τὸ γένος βέλπειρα πολιτευόμενον *gentem imprimis Politicam:* quod si ibidem Europæos dixit, ἔθνη ἀπαλίπτωτα, ἔ τῶν πλείστον ἀρχῶν οὐ δυνάμενα *populos parum Politicos, neque idoneos ad imperandum vicinis suis,* quò hæc spectent supra inuimus, cùm egimus de doctrinâ.

QUARTVM *Electrum, seu Succinum, & Glessum* vulgò l'Ambre in una Europâ reperiri: quod quidem colligitur in Sinu *Cadano* apud *Æstios* populos: quo in tractu reperitur quoque fluuius *Eridanus* in *Vistulam* cadens, vt dicemus in *Sarmatiâ.*

§. 4. De limitibus veteris Europæ.

LIMITES Europæ considerantur penes quatuor mundi Cardi-

nes; quod etiam seruatur in finibus omnium regionum assignādis.

A SEPTENTRIONE eluitur etiam secundū Antiquos, Strabonem, Plinium, Melam, & Stephanum *Oceano Septentrionali*: de quo in erroribus veterum. Herodotus autem lib. 4. de eo dubitauit.

AB OCCIDENTE habet *Oceanum Occidentalem*, & præterea partem Arctoi, quem Britannicum aliter dicimus.

A MERIDIE *parte Mediterranei maris* verberatur, vbi inuenimus Maria Sardotum, Tuscum, Adriaticum, seu Aufonium cum faucibus Interni maris, seu Fretō Gaditano.

AB ORIENTE denique dispescitur ab Asiā parte *Mediterranei maris*, quam *Aegeum mare* nominant, Hellesponto, Propontide, Bosphoro Thracio, & Ponto Euxino; de reliquis limitibus versus Septentrionem difficultas maior, & video auctores in quinque sententias esse distractos.

Prima est Herodoti, Dionysij Afri, & aliquot innominatorum, quorum meminit Eustathius, qui credebant limitem Orientalem Europæ esse *infusionem maris Septentrionalis in Caspium*. In quam opinionem eos quoque pertrahes, qui Isthmo inter Caspium, & Euxinum interiecto Asiam, & Europam separauere.

Secunda est eorum qui Phasim Fl. terminum Europæ statuunt. Sic auctor de mundo malè creditus Aristoteles, Herodotus in Melpomene, Procopius lib. 6. *Ædif.* in quam adducendus quoque Gallus, qui de Hypani Fl. Scythiæ apud Vibium sequestrum, ita cecinit

Vno tellures diuidit amne duas.

Certum enim est ex Plutarcho lib. de Fluminibus Phasim Fl. alio nomine Hypanim dictum esse.

Tertia Danubium Fl. limitem Orientalem Europæ putat; ita Seneca lib. 4. *Nat. quæst.* quæ tamen ad sequentem commodè trahi potest. Nam obseruat Acron in Horatium, Tanaïm dictum esse Danubium quod non improbat Ortelius. Certè Acroni fauere videtur Isidorus *Orig. lib. 17. cap. 9.* qui dum loquitur de Rheubarbaro, ait illud in solo Barbarico trans Danubium nasci; at liquet etiam hodie colligi ad Fl. Volgam, qui Fl. proximè sequitur Tanaïm.

Quarta Ponto Euxino addit Bosphorum Cymmerium, paludem Mæotida, & totum Fluium Tanaïm ad fontes cum lineâ ab

iiis

his fontibus in Septentrionem protractâ. Ita veteres penè omnes Herodotus lib. 4. Strabo lib. 2. & 11. Plinius in proœm. lib. 3. Æthicus, & alij quos recensere piget.

Quinta assumit tantum partem Tanaïs, & huic addit lineam ad Fl. Rha, hodie *Volgam*, & hinc lineam aliam ad Fl. Carabycem hodie multis Oby, & totum hunc Fluvium ad ostia supra insulam Elixonam quam plerique putant *Nouam Zemblam*. Eam opinionem asserere nituntur Plinio Ortelius, & Philippus Cluuerius lib. 1. Antiq. Germ. cap. 1. vbi tribus hisce innititur rationibus. 1. Celtica eadem est cum Europâ, at Plinius lib. 6. cap. 13. Litarmim Pro. & fluvium Carambycem assignat limitem Celticæ, hic fluvius est hodie *Oby*, quia ex Stephano supra Carambycem est insula Elixona parvis cû Siciliâ magnitudinis, hic nulla præter *Nouam Zemblam* ferè incumbentem ostio fluij Obij. Præterea ex Plinio ad Fl. Carambycem lassata cùm *syderum vi Riphæorum montium deficiunt iugas*, at Riphæi montes hodie Russis dicuntur *Kameny Poyas*, qui ferè ad ostia Obij Fl. desinunt, igitur Carambyce Fl. est Obius. Ad hæc egredientibus ex Asiâ illico transcenduntur Riphæi montes ex eodem Plinio, quod stare non potest, nisi ad Obium Europa extendatur.

Quid de hac opinione extrema statuerem diu multumque deliberaui. Tandem re diligentius excussâ à communi sententia non iudicaui esse recedendum; ideòque putavi Carambycem Fl. esse *Duinam Fl.* in cuius ferè ostio sita est vrbs S. Michaëlis Archangeli, ad quam vulgò finitur linea à fontibus Tanaïs in Septentrionem à veteribus protracta. Ratio est, quia Antiqui constantissimè Tanaïm dixere limitem Europæ, ita Strabo lib. 11. Plinius lib. 3. & alij supra laudati, qui omnes improprie locuti essent, si minima eius Fluminis portio Europam ab Asiâ secreuisset. Immò & Plinius lib. 4. cap. ultimo, cuius auctoritate maximè pugnat Cluuerius, stat à nobis: dum enim Europam in longitudinem exporrigit, eam statuit à Gadibus ad Tanaïm; vbi grauiterrè errasset, si ad Obium extenderetur, & tantum spatij quod interiectum est inter Tanaïm, & Obium reseuisset. Denique quid discreta à plerisque Sarmatia in Europæam, & Asianam, si Sarmatia tota Europæa fuit?

Ad difficultatem, quam Cluuerius mouet de Riphæis montibus, respondeo veteres inconstanter admodum de eorum situ lo-

cutos fuisse, vt ipse fatetur; atque etiam Plinium ex iis effudisse Tanaïm lib. 4. cap. 12. qui situs conuenire nequit cum lapideo cingulo, seu *Kameny-Poyas*. Et Mela lib. 3. cap. 5. in Asiatico littore collocat Hyperboreos, quos tamen supra Riphæos montes extendit; quomodo ergo Hyperborei in Asiâ? De Elixona Stephani quidam non improbabiler credunt eam esse, quæ egressibus fauces Granduici sinus primùm occurrit: ea enim satis ampla est, vt veteres eius tractus ignari eam cum Siciliâ compararent: certè ad *Nouam Zemblam* nostris temporibus cognitam, nemo prudens recurret. *Lytarmis* verò Pro. vltra Europam non amandabitur, siquidem Abrahamus Ortelius aduersarius noster nomen hodie leuiter inflexum retinere putat *Kibarnes*, iuxta insulam *Vardhus*; alij probabiliùs vocant, *le Cap Orloganas* in faucibus Granduici sinus. Atque hæcenus de re satis controuersâ, neque hoc loco prætermittendâ.

§. 5. De linguis Europæ veteris.

QUATVOR olim viguisse credo in Europâ idiomatica, seu linguas, quarum cæteræ fuerunt Dialecti, Sarmaticam, Celticam, Latinam, & Græcam. Penè dixi tres, nam Dionysius Halicarnasæus sub finem lib. primi Latinam accedere putat ad Æolicam; sed homo Græcus, fortè popularibus suis in hac parte fauere voluit. Earum Synopsim tibi breuem propono de iis in singulis regionibus plura dicturus.

SARMATICA } Seu *Riphacum*, ex quâ nonnulli putant fluxisse
 } Slauicam.

CEL. } Germanica, seu *Teutonica*.

TI. } Gallica } *A quibusdam tamen in vnâ confunduntur.*

CA. } Britannica }

 } Illyrica.

LATINA } *Vetus* } Osca

 } *Nona* } Romana.

 } COMMVNIS ex omnibus conflata.

GRÆ. } ATTI- } Bæotica.

 } CA } Calcydica.

 } *ex quâ* } Pamphylia.

 } *enata* } Cypria.